

PROJEKTRAPPORT

Tidiga insatser i samverkan, skola – socialtjänst

EvaLena Johansson Bergman
Ingrid Burman

Innehållsförteckning	
Innehållsförteckning	1
Bakgrund	3
Sammanfattning	4
Måluppfyllelse	5
Idé och mål - FöräldraSupporten	5
Idé och mål - kartläggning/välfärdsanalys	6
Projektbudget	8
Efterkalkyl/aktiviteter	8
Projektförlopp	10
FöräldraSupporten	10
Kartläggning/välfärdsanalys	11
Metod och arbetsätt	12
FöräldraSupport	12
Kartläggning/välfärdsanalys	13
Organisation, roller och ansvarsfördelning	14
FöräldraSupporten	15
Kartläggning/välfärdsanalys	15
Projektanalys	16
FöräldraSupporten	17
Kartläggning/välfärdsanalys	17
Utrustning och lokalisering	17
Informationsspridning	18
Projektets och ledningens upplevda kvalitet	19
FöräldraSupporten	19
Kartläggning/välfärdsanalys	19

Bakgrund

Uppdragsgivare: Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen i Luleå.

Projektperiod: 2013-09-01 – 2016-06-30

Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har via sina båda perspektiv funnit att det finns behov av att stärka kunskapen kring barn och ungas livsförutsättningar för att bättre kunna förutsäga behov av framtida insatser. Fler tidiga, lättillgängliga insatser och ett nytt sätt att tänka kring satsningar är nödvändiga för att förhindra att unga hamnar utanför samhället. Ökad samverkan och ett gemensamt ansvarstagande mellan aktörer är viktiga faktorer för att lyckas med arbetet.

Med utgångspunkt i programmet Alla jämlika ansökte socialnämnden tillsammans med barn- och utbildningsnämnden om kommunens särskilda folkhälsomedel till projektet "Barn som utmanar". Projektet bestod av två delar. Dels tidiga insatser till barn med utagerande beteende och dels den så kallade välfärdsanalysen som handlade om att utveckla en systematik i att följa barn och ungas utveckling i kommunen och identifiera behov av nya tidiga insatser.¹

Inför projektansökan hade man redan identifierat ett behov av en tidig insats för barn som utmanar. Dessa barn har ofta ett svårhanterligt humör som påverkar skolsituation, familj- och vänskapsrelationer negativt. De befinner sig redan i en form av tidigt utanförskap med skolmisslyckanden och ofta bristande tillit till vuxenvärlden. Om de här barnen och deras föräldrar får hjälp innan problemen vuxit sig stora kan man förhindra att barnen får framtida bekymmer.

Projektet Tidiga insatser i samverkan kom att omfatta två delar; a) att ge tidigt stöd till barn som utmanar och b) skapa en resurs för att följa barn och ungas utveckling i kommunen.

Del a) handlade om att starta en mottagning för föräldrar i syfte att erbjuda dem stöd i ett tidigt skede. Mottagningen skulle vara ett lättillgängligt stöd till föräldrar i deras föräldraskap, skulle prova nya metoder och arbeta aktivt med marknadsföring.

---

¹ För mer information om bakgrund se *Kartläggning av barn och ungas situation i Luleå 2016 (som färdigställs under september 2016)*

Del b) innebar att skapa ett underlag för framtida beslut i socioekonomisk anda när det gäller tidiga insatser till barn och unga. En välfärdsanalys och en kartläggning av befintliga insatser skulle genomföras för att skapa kunskap om befintligt läge för barn och unga i Luleå. Därefter skulle förbättringsåtgärder och planerade insatser samlas i en handlingsplan/strategi. Även formandet av en organisation för samverkan kring barn och unga ingick i projektet.

Inför sammanställningen av del b) kartläggning av barn och ungas situation tog man i projektet ställning för att byta ut begreppet välfärdsanalys eftersom det lätt blandas ihop med kommunens välfärdsredovisning. I fortsättningen används därför begreppet kartläggning/välfärdsanalys.

I den här rapporten beskrivs hur projektet Tidiga insatser i samverkan skola – socialtjänst genomförts.

Sammanfattning

Del a) mottagningen FöräldraSupporten startade den 22 september 2014 sedan lämpliga lokaler blivit tillgängliga och renoverats för ändamålet. Före mottagningens öppnande hade personal rekryterats och de hade tillsammans med projektledaren börjat utforma mottagningens arbetssätt utifrån vald metod, CPS.

Personalen har under projekttidens gång arbetat mot och uppnått uppställda mål för mottagningens verksamhet. Man har öppnat en mottagning, arbetat strategiskt med markandsföring och nått förväntat antal föräldrar spridda över hela kommunen. Mottagningens arbete har utvärderats och visar att föräldrarna är nöjda med det stöd de fått.

Del b) kartläggning/välfärdsanalys, har inneburit att kartlägga barn och ungas situation i Luleå. Kartläggningen genomfördes av ett förvaltningsövergripande samverkansteam med stöd av en projektledare. Den samlade statistiken redovisades både generellt för hela kommunen och på områdesnivå.² Med den samlade statistiken som utgångspunkt genomfördes en workshop med representanter från respektive område för att fördjupa kunskaper om respektive stadsdel. Samverkansteamet genomförde även en kartläggning av befintliga insatser för barn och unga i kommunen samt avseende befintliga

---

² Barn och ungas uppväxtförhållanden på stadsdelsnivå. Statistiksammanställning
Delrapport och underlag för V6-workshop

socioekonomiska prioriteringar i kommunen. Teamet identifierade ett antal förbättringsområden. Kartläggningen/välfärdsanalysen ska vara klar den sista september 2016.³

Uppdraget att genomföra en kartläggning/välfärdsanalys i förvaltningsövergripande samverkan blev början till en organisation för samverkan inom området barn och unga.

Gemensamma erfarenheter från projektet är att när det finns ett tydligt uppdrag och gemensamma, konkreta mål för vad som ska uppnås ökar förutsättningarna för att nå resultat. Ovanstående är särskilt viktigt vid projekt som löper över längre tid, eftersom sannolikheten då ökar för förändringar både avseende personal och organisation under projektiden.

Måluppfyllelse

Idé och mål – FöräldraSupporten

Målet med del a) mottagningen FöräldraSupporten var att erbjuda föräldrar med barn som utmanar, i åldrarna 6-13 år, stöd i ett tidigt skede innan problemen växer sig stora. Mottagningen skulle stötta föräldrar att finna nya sätt att bemöta sina barn. Ett konkret mål formulerat i projektplanen var att mottagningen skulle nå föräldrar till 70 barn under ett år varav 60 procent skulle vara framgångsrika.

Mottagningen skulle erbjuda stöd i olika former; enskilda rådgivningssamtal, gruppverksamhet samt webbaserat stöd. Stödet skulle utgöra ett komplement till befintliga verksamheter inom kommun och landsting och skulle erbjudas i ett tidigare skede än redan etablerade verksamheter gjorde. Olika metoder som bedömdes lämpliga skulle testas under projektiden.

Mottagningen skulle bemannas av totalt två projektjänster i form av föräldrastödare, som fördelades på en heltidstjänst och två deltidstjänster. De delade tjänsterna skulle vara kombinationstjänster skola/FöräldraSupporten och socialtjänst/FöräldraSupporten och syfta till en minskad sårbarhet på mottagningen men även till ett starkare band mellan socialtjänst, skola och mottagning.

---

³ Se *Kartläggning av barn och ungas situation i Luleå 2016 (som färdigställs under september 2016)*

Mottagningen hade även som uppdrag att prova olika sätt att nå ut med information till föräldrar och samverkanspartners för att göra mottagningen känd. Målet var att göra det lätt för föräldrar att ta kontakt.

Mottagningen har sedan den öppnade i september 2014 fram till projekttidens slut i juni 2016 träffat 131 föräldrar/föräldrapar till 137 barn. Mottagningens arbete har utvärderats med stöd av FoUI Norrbotten som en del av projektet. Utvärderingens enkäter och intervjuer med föräldrar och visar att 95 procent beskriver att de fått stöd i sin föräldraroll, 85 procent att de fått ökade kunskaper om hur de kan bemöta sina barn och 80 procent svarar att deras förmåga att hantera konfliktfyllda situationer förbättrats.⁴

Inför mottagningens öppnande gjordes en kort film med information om FöräldraSupporten som skickades ut till f-6 skolorna i kommunen för att kunna visas på föräldramöten.

Personalen har också arbetat systematiskt för att etablera relationer och samarbete med samverkanspartners som skolan, socialtjänsten, landstingets barn och ungdomspsykiatriska mottagning med flera.

Mottagningen har också marknadsfört sig på flera sätt till exempel genom att erbjuda bok-café, lunchföreläsningar, samt regelbundet medverkat i radio p4 Förmiddag (våren 2015).

Mot bakgrund av mottagningens framgångrika arbete och tillströmningen av föräldrar har socialförvaltningen under våren 2016 besluta att permanenta verksamheten för att tillvarata och fortsätta utveckla projektets erfarenheter.

Idé och mål - kartläggning/välfärdsanalys

I projektplanen beskrivs att idé och mål avseende del b) var att i samverkan barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, fritidsförvaltningen kulturförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och samhällsutvecklingskontoret, skapa ett underlag för framtida beslut i socioekonomisk anda när det gäller tidiga insatser till barn och unga.

En kartläggning/välfärdsanalys och kartläggning av befintliga insatser skulle genomföras för att skapa kunskap om nuläget. Därefter skulle förbättringsåtgärder och planerade insatser samlas i en handlingsplan/strategi för intrakommunal samverkan. I projektet skulle man också forma en

---

⁴ Utvärdering av FöräldraSupporten i Luleå, Maria Strömgren.

organisation för samverkan mellan de förvaltningar som möter barn och unga i sin vardag.

Kartläggning/välfärdsanalys genomfördes i förvaltningsövergripande samverkan. Samarbete som kom att kallas Vi6 samarbetet, eftersom det var ett samarbete mellan sex förvaltningar. På strategisk nivå samlades respektive förvaltningschef i en grupp som i projektplanen kallas ledningsgrupp. I projektet och i den här rapporten kallas gruppen fortsättningsvis Vi6 styrgrupp.

På taktisk nivå skapades ett samverkansteam som genomförde en kartläggning av barn och ungas situation med syfte att spegla barn och ungas situation utifrån deras livsområden. Vi6 styrgrupp följde och godkände/styrde arbetet med analysen.

På operativ nivå genomfördes en workshop med representanter från alla stadsdelar i kommunen där statistiksammanställningen tjänade som underlag. Målet var egentligen att genomföra flera mindre workshops med ett eller två bostadsområden åt gången, men eftersom projektledaren slutade, blev det en kompromiss som innebar en stor workshop istället för flera små.

Kartläggningen/välfärdsanalysen genomfördes av samverkansteamet tillsammans med projektledaren och senare processledaren. Teamet genomförde också en kartläggning av befintligt läge när det gäller förebyggande och tidiga insatser. För att få en bredare bild beslutade man att lägga till information om kommunens socioekonomiska prioriteringar och satsningar och befintliga överenskommelser om samverkan kring barn och unga.

Samverkansteamet bedömde att man inte hade mandat att föreslå förbättringsåtgärder och insatser utan beslutade att istället lyfta fram och peka på identifierade förbättringsområden. Teamet identifierade ett antal förbättringsområden. Dessa var: skolnärvaro, stöd i föräldraskap, barn och ungas psykiska välmående, barn och ungas delaktighet och inflytande, tidigt identifiera barn och unga som behöver extra stöd av kommunen, socioekonomiska prioriteringar, nyanlända barn och unga samt variation avseende fritidsaktiviteter.

Kartläggningen/välfärdsanalysen kunde inte färdigställas under projekttiden, men färdigställdes i september 2016.

Beslutet om att genomföra kartläggningen/välfärdsanalysen i förvaltningsövergripande samverkan ledde i praktiken till att en organisation för samverkan började ta form på taktisk nivå, Vi6- samverkansteam, och på ledningsnivå, Vi6- styrgrupp.

Kartläggningen/välfärdsanalysen har inte lett till några socioekonomiska investeringar eller andra förändringar i kommunen under projektets gång, däremot har projektets ägare sammanställt och fattat beslut om en gemensam föräldrastödsplan. Kommundirektören har även fattat beslut om att permanenta en samverkansorganisation och uppdragit åt Vi6 styrgrupp att ta fram direktiv för hur ett sådant arbete ska se ut.

Projektbudget

Projektet har inte använt hela projektbudgeten. Detta beror delvis på att några planerade aktiviteter försenats, t.ex. var tanken att hålla fler än en workshop inom del b) Kartläggning/välfärdsanalys. Dessutom har förändringar inom projektorganisationen och personalsituationen gjort att beräknade personalkostnaderna minskat. Se bilaga 1. *Sammanställning projektbudget*

Efterkalkyl/aktiviteter

Nedan redovisas de aktiviteter som skulle genomföras inom ramen för projektet Tidiga insatser i samverkan, skola- socialtjänst:

<i>FöräldraSupporten</i>	
<i>Aktivitet?</i>	<i>När?</i>
Rekrytering av en heltid samt två deltid föräldrastödjare (annonsering, intervjuer, rekrytering)	2014-02-28
Tillträde till lokal samt utrusta lokal	2014-03-31
Ta fram underlag till studiecirkel CPS	2014-04-30
Tillträde personal/föräldrastödjare	2014-05-01
Metodutveckling, bla genomförande studiecirkel CPS.	2014-05-01
Kommunikationsplan	2014-06-01
Öppna mottagningen	2014-06-01
Utbildning; grund och fördjupning CPS, Ross Green	2014-08-12 & 14
<i>Vi6</i>	
<i>Aktivitet?</i>	<i>När?</i>
Ledningsgrupp-Vi6 träffas regelbundet fr.o.m.	2014-01-01

Samverkansteam utses av förvaltningscheferna	2014-04-01
Samverkansteamet sammankallas	2014-04-31
Djupare kartläggning, analys av målgrupp kartläggning/välfärdsanalys genomförs av samverkansteamet och resultat förankras i ledningsgrupp	2014-08-31
Kartläggning av befintligt stöd och analys av vidare utveckling eller nya verksamheter Strategi/handlingsplan. Förslag till handlingsplan tas fram av samverkansteam och fastslås av ledningsgrupp och nämnder.	2014-12-31
Genomförandeperiod (sker i förvaltningarnas verksamheter eller via samverkansprojekt)	2015-01-01 – 2016-06-01
Uppföljning genomförs av samverkansteam och presenteras för ledningsgrupp som därefter kan komma med nya uppdrag	2016-08-31

De givna tidsramarna kom att fördelats enligt planering förutom avseende
nedanstående aktiviteter:

Aktivitet	Kalkyl	Utfall	Differens
Öppna mottagningen	2014-06-01	2014-09-22	Ca 4 månader
Djupare kartläggning och analys av målgrupp /kartläggning/välfär dsanalys genomförs, resultat förankras... osv	2014-08-31	2014-08-31 Våren 2016	
Genomförande- period	2015-01- 01 – 2016- 06-01	Återstår	
Uppföljning genomförs av samverkansteam, presenteras för ledningsgrupp... osv	2016-08-31	Återstår	

Del a) Mottagningens öppnande fördröjdes eftersom man fick invänta tillträde
till lokalen. Del b) Skapa en resurs för att systematiskt följa barn och ungas
utveckling i kommunen, kartläggning/välfärdsanalys startade men arbetet blev
liggande en tid i väntan på en ersättare sedan projektledaren slutat. Arbetet
med välfärdsanalysen blev därför försenat varför genomförandeperiod och
uppföljning återstår.

Projektförlopp

Projektets planering var att skapa en mottagning för föräldrar med barn som utmanar och att genomföra en kartläggning/välfärdsanalys. På taktisk nivå var representanter från skolan, socialtjänsten och elevhälsan projektets styrgrupp. När projektet utvecklades blev det nödvändigt att dela det i två delar eftersom arbetet med mottagningen och arbetet med välfärdsanalysen innebar så olika arbetsuppgifter på olika organisatoriska nivåer.

FöräldraSupporten

Mottagningen för föräldrar, FöräldraSupporten, öppnade den 22 september 2014. Arbetet på mottagningen har förflutit enligt projektplanen. Mottagningen har tagit emot de föräldrar som sökt kontakt. Personalen har varit flexibla och anpassat besökstiderna efter föräldrars önskemål. Utöver samtalskontakterna med föräldrar har personalen under hela projekttiden varit ute på skolor och informerat om FöräldraSupporten samt föreläst om sitt förhållningssätt och de metoder mottagningen använder sig av. Mottagningens personal har också vid några tillfällen föreläst för föräldrar i samband med föräldramöten. Mottagningen har också tagit emot ett antal studiebesök från olika samverkanpartners inom Luleå kommun men även intresserade från andra kommuner.

Den förändring under projekttiden som haft som haft påverkan på projektförloppet har varit de förändringar som skett både inom styrgruppen för mottagningen samt bland mottagningens personal.

I juni 2015 slutade projektledaren och mottagningen Föräldrasupporten fick en ny projektledare, den projektmedarbetare som arbetat heltid på mottagningen blev projektledare på halvtid. I november 2015 gjordes en omfördelning av projektmedlen avseende personalresurserna. En rektor från grundskolan anställdes på 40 procent för att tillsammans med en enhetschef inom Familjestödssektionen, socialförvaltningen, arbeta fram en gemensam plan som skulle ta tillvara projektets idéer, utveckla samverkan mellan förvaltningarna gällande föräldrastöd samt verka för implementering av föräldrastödet inom skolan.

Förändringen av personalsituationen på mottagningen ledde till att utrymmet att arbeta utåtriktat och prova nya sätt att marknadsföra mottagningen minskade då personalresursen minskade med 50 procent. Mottagningens

personal har prioriterat att träffa föräldrar, erbjuda föräldrastöd i grupp samt fortsätta erbjuda information/föreläsningar till skolan.

Kartläggning/välfärdsanalys

Vi6 styrgrupp beslutade att genomföra kartläggningen/välfärdsanalysen i samverkan och skapade ett samverkansteam med nyckelpersoner från respektive nämnd med uppgift att genomföra analysen.

Projektledaren och samverkansteamet startade i april 2014 med att under några möten komma överens om vad uppdraget gällde. När man var överens fattade man beslut om vilka statistiska uppgifter som skulle användas. Underlaget blev; LUPP- undersökningen 2014, CAN:s drogvaneundersökning, skolsköterskornas hälsosamtal 2013/14, välfärdsredovisningen 2012, kommunens rapport om barnfattigdom i Luleå, statistik från skolverket, en workshop, en aktstudie genomförd av socialförvaltningen och en ärendestudie inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Statistik samlades in under hösten 2014. Våren 2015 presenterades statistiken för styrgruppen och i maj var statistiksammanställningen klar. Statistiken samlades i ett gemensamt dokument. Vi6 styrgrupp träffades två gånger per termin. De följde, godkände och styrde arbetet med analysen. Projektledaren slutade sitt uppdrag i juni 2015.

På operativ nivå genomfördes en workshop i oktober 2015 med representanter från alla kommunens alla stadsdelar. I februari 2016 fick en processledare i uppdrag att slutföra kartläggningen/välfärdsanalysen som skulle vara klar den sista augusti 2016.

När arbetet startade på nytt hade samverkansteamet inte möjlighet att träffas lika frekvent som tidigare. Två medlemmar i teamet hade slutat och ersatts av nya. Ytterligare en teammedlem slutade under våren och ersattes av en ny representant. Teamet bokade in tider började genomföra analysen.

På grund av tidsbrist bestämdes att analysen främst skulle fokusera på statistiksammanställningen, men även akt- och ärendestudien samt att i första hand fokusera på statistiksammanställningen och avvakta med frågor kring organisation. Kartläggningen av befintliga insatser för att skapa kunskap om befintligt läge genomfördes via varje teammedlem och presenterades i maj 2016.

Samverkansteamet beslutade att lägga till information om kommunens socioekonomiska prioriteringar och satsningar samt befintliga överenskommelser om samverkan kring barn och unga.

Några representanter i teamet hade svårt att kunna delta vid teamets möten.

Arbetet med att formulera kartläggning av barn och ungas situation i Luleå 2016 genomfördes främst via mailkontakt mellan processledaren och teamet.

Eftersom processledarens anställning tog slut innan kartläggningen/välfärdsanalysen var helt klar fick en representant i samverkansteamet i uppdrag att slutligt färdigställa analysen under september 2016.

Metod och arbetssätt

FöräldraSupporten

Föräldrarna vänder sig till FöräldraSupporten på eget initiativ. På FöräldraSupporten registreras man inte och inga journalanteckningar förs. Det går att nå FöräldraSupporten både genom telefon och webb och föräldrarna erbjuds olika former av stöd så som rådgivningssamtal på mottagningen eller via telefon, gruppverksamhet eller enbart kontakt via webb. Kontaktens längd varierar, allt ifrån en fråga på webben eller ett telefonsamtal, till flera rådgivande samtal eller deltagande i grupp. De flesta har kontakt mellan 3-7 gånger.

Mottagningens grundläggande förhållningssätt finns i Ross W Greenes tankegångar om att "Barn gör rätt om de kan" och hans problemlösningsmodell CPS⁵ samt hos Bo Hejlskov-Elvéns⁶ beskrivningar av hur man kan förstå och bemöta beteendeproblem (lågaffektivt bemötande). Personalen introducerar CPS för föräldrarna som är ett förhållningssätt med ett mycket tydligt barnperspektiv. CPS passar alla men är framförallt hjälpsamt i hemmiljö eller i skolan för att hjälpa barn med explosivt humör och outvecklade förmågor att hantera frustration. Personalen stöttar också föräldrar i att hitta strategier att hantera och förebygga explosivt beteende.

---

⁵ Collaborative Proactive Solutions, CPS, som beskrivs i hans bok *Vilse i skolan* (2011)

⁶ Bo Hejlskov Elvén (2012) *Utvecklingsrelaterade funktionsnedsättningar och psykisk sårbarhet – om annorlunda barn*

Mottagningen har även utbildat två ur personalen till gruppledare i CONNECT, en föräldrautbildning med anknytningsperspektiv. CONNECT är ett strukturerat program som bygger på nio principer som är inriktade på att utveckla förståelse, uppmärksamhet och nya förmågor i relation till barnet. Det hjälper föräldrar att hitta nya sätt att förstå barnet och dess beteende samt nya sätt att förstå sig själv och sitt sätt att reagera på.

Kartläggning/välfärdsanalys

Kartläggning/välfärdsanalys genomfördes i förvaltningsövergripande samverkan av ett samverkansteam. Funktionerna strateg, verksamhetsutvecklare, verksamhetsansvarig, enhetschef, områdeschef, medicinskt ansvarig sjuksköterska, kultursekreterare/avdelningschef har representerat sina respektive förvaltningar.

Projektledaren och samverkansteamet startade arbetet våren 2014 med att under några möten komma överens om vad uppdraget gällde. Därefter fattade man beslut om vilka statistiska uppgifter som skulle användas. Teamet träffades varannan vecka med uppehåll under sommaren.

Samverkansteamet genomförde kartläggningen av barn och ungas situation med syftet att spegla barn och ungas situation utifrån deras livsområden; familj, skolan och fritid. När statistiken samlades in var utgångspunkterna barnperspektiv och socioekonomi. Samverkansteamets arbete förankrades fortlöpande i Vi6 styrgrupp.

På operativ nivå genomfördes en workshop med statistiksammanställningen som underlag. Där deltog representanter som dagligen möter barn och unga i sina verksamheter (polisen, skolpersonal, områdesgrupp mfl) samt elever. Syftet var att få en fördjupad bild och diskutera kring hur statistiken kan förstås kopplat till den egna stadsdelen.

När arbetet med kartläggningen startade på nytt efter uppehållet hade teamet inte möjlighet att träffas lika ofta som tidigare, men bokade in mötestider för att genomföra analysen. Analysarbetet genomfördes genom att processledaren förberedde respektive underlag inför teamets möten.

Samverkansteamet började med att gå igenom den workshop som genomfördes hösten 2015. Eftersom delar av teamet hade frågor kring uppdrag och mandat togs även dessa frågor upp. Analysarbetet fortsatte därefter med respektive underlag. Efter ett par månader uttryckte teamet att processledaren tog upp sådant man redan bearbetat. Teamet beslutade att fokusera analysen på

statistiksammanställningen samt akt- och ärendestudierna. Senare beslutades att teamet skulle fokusera på statistiksammanställningen och tills vidare lämna analys kring organisation.

Kartläggningen av befintliga insatser genomfördes via varje teammedlem och presenterades för teamet.

För att ge en så bred och rättvisande bild som möjligt och med inspiration från SKL⁷ beslutade samverkansteamet att till kartläggningen lägga information om kommunens socioekonomiska prioriteringar och satsningar samt befintliga överenskommelser om samverkan kring barn och unga. Teamet och processledaren arbetade tillsammans och var för sig för att ta fram uppgifterna.

Några representanter hade svårt att kunna delta vi teamets möten. Tidsbrist gjorde att teamet inte hade möjlighet att formulera kartläggningen/välfärdsanalysen gemensamt. Arbetet med att sammanställa en rapport genomfördes därför via mailkontakt där processledaren skrev utkast och teamet ombads komma med synpunkter. Kartläggningen/välfärdsanalysen färdigställdes av en av teamets representanter under september 2016.

Organisation, roller och ansvarsfördelning

Uppdragsgivare och projektägare för Tidiga insatser i samverkan var ledningsgruppen för barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. De fastställde projektets syfte, mål, inriktning och tidsramar.

Initialt hade projektets båda delar samma styrgrupp. Det var sektionschefen för barn- och familjesektionen på socialförvaltningen, verksamhetschef f-6 samt elevhälsochefen från barn- och utbildningsförvaltningen. De skulle ansvara för planering och styrning av FöräldraSupporten och besluta om administrativa frågor av större vikt som till exempel budget. Styrgruppen skulle också vara ett stöd för projektledaren och skapa förutsättningar för att projektet skulle nå framgång.

När det blev tydligt att projektets två delar var förankrade på olika organisatoriska nivåer, mottagningen för föräldrar på selektiv nivå och kartläggning/välfärdsanalysen på universell nivå, tillsattes en ledningsgrupp

---

⁷ SKL *Nyckeltal med barn och unga i fokus* (2016)

för universell nivå, Vi6 styrgrupp. De skulle följa, fastslå och styra analys- och strategiarbetet.

Samverkansteamet skulle utgöra en motor i analys- och strategiarbetet samt fungera som beredningsgrupp till Vi6 styrgrupp.

Projektledaren var underställd uppdragsgivare och styrgrupp och ansvarade för att projektet skulle genomföras enligt direktiv, mål, budget och tidsplan. Projektledaren skulle även samordna och leda det dagliga arbetet vid FöräldraSupporten samt processleda arbetet kring analys och strategi.

FöräldraSupporten

Mottagningen FöräldraSupporten hade till en början en styrgrupp bestående av sektionschefen för barn- och familjesektionen på socialförvaltningen samt verksamhetschef f-6 samt elevhälsochefen från barn – och utbildningsförvaltningen.

Styrgruppen förändrades två gånger och bestod en tid av sektionschefen från socialförvaltningen, verksamhetschefen från skolan samt skolans verksamhetscontroller. I skiftet 2014/2015 formades styrgruppen om igen i samband med personalförändringar och omorganisation inom förvaltningarna. Styrgruppen kom då att bestå av sektionschefen för Familjestödsektionen samt verksamhetscheferna för förskolan och årskurserna f-6 inom grundskolan.

Samarbete mellan mottagningens styrgrupp, projektledare och personal har haft en positiv anda och samsyn har funnits kring mottagningens uppdrag. Bytet av medlemmar i styrgrupp och projektledare har dock inneburit att kunskap gått förlorad vilket lett till att projektet tappat fart.

Inom mottagningen FöräldraSupporten har samarbetet fungerat mycket bra, personalens kompetens har kommit till nytta. Det har varit ett välfungerande team som utbildat och fördjupat sig i CPS, lågaffektivt bemötande samt anknytningsteori. Personalen har också aktivt deltagit i utveckling av nya metoder, omvärldsbevakning samt strukturell samverkan mellan mottagning och andra aktörer.

Kartläggning/välfärdsanalys

Förvaltningscheferna i respektive förvaltning utsåg sin/sina representanter i samverkansteamet. I teamet har de två största förvaltningarna, skola och socialtjänst, haft två representanter. Övriga förvaltningar har haft en representant var. Teamet har utfört det praktiska arbetet med

kartläggningen/välfärdsanalysen. Projektledaren lägesrapporterade till Vi6 styrgrupp som följde och styrde arbetet. Styrgruppen har fungerat bra och varit ett stöd för samverkansteamets liksom projektets uppdrag.

Projektledaren har varit sekreterare och sammankallande i både Vi6 samverkansteam och Vi6 styrgrupp.

Organisationen avseende kartläggning/välfärdsanalys förändrades i och med att projektledaren slutade innan projekttidens slut. En processledare med uppgift att slutföra välfärdsanalysen tillsammans med samverkansteamet anställdes på halvtid efter cirka åtta månader och fick utrymme att arbeta utanför projektiden, fram till 2016-08-31. Den före detta projektledaren behöll sitt uppdrag som sammankallade och sekreterare i Vi6 styrgrupp.

Arbetet i samverkansteamet påverkades negativt av uppehållet som uppstod efter att projektledaren slutat. Det uppstod frågor avseende teamets uppdrag.

Projektanalys

I projektet har det funnits en öppenhet för var kommunen befinner sig när det gäller "Tidiga insatser i samverkan". Det har gjort det möjligt att stuva om och anpassa efter reella förutsättningar i förvaltningarna, allt i syfte att nå målen. Stöd på strategisk nivå från socialtjänsten och barn- och utbildningsförvaltningen har varit möjliggörare och öppnat dörrar för att komma vidare när projektet stött på motstånd. Mod, prestigelöshet och kreativitet från respektive förvaltningschef har varit framgångsfaktorer som smittat av sig på hela projektet.

I det här projektet var projektledaren anställd av socialtjänsten. Det hade varit bättre om projektledaren varit anställd på central nivå och inte varit en representant för någon förvaltning. Det ger en större överblick och ökar möjligheterna att se och skapa samarbete över förvaltnings- och myndighetsgränser.

En svårighet har varit att projektet inte haft en renodlad projektledning utan varit en blandning av projekt och linjeorganisation. Projektledaren har inte haft fullt ansvar för ekonomin vilket blivit stelbent och lett till långa beslutsprocesser. Det har till exempel lett till att projektledaren inte haft möjlighet att förbereda praktiska saker, t.ex. möbler i väntan på att administrativa delar faller på plats. För att komma igång med projekt snabbare

är ett förslag att i framtiden skapa en färdig arbetsplats som projektledare kan utgå ifrån.

Föräldrasupporten

Det var positivt att det fanns en tydlig och detaljerad beskrivning kring uppdragsgivarens och styrgruppens uppgift och ansvar. Det fanns även tydligt beskrivna mål med projektet. För mottagningen FöräldraSupporten var det också bra att det fanns tydliga och mätbara mål samt ett tydligt uppdrag att personalen skulle vara fria att prova nya metoder och arbetssätt.

Svårigheterna under projekttiden har varit kopplade till förändringarna i organisationen under projektets gång. Förändringarna har inneburit att projektet delvis tappat fart under hösten 2015 och våren 2016 främst avseende marknadsföring och utåtriktade aktiviteter men också avseende det gemensamma arbetet mellan socialtjänsten och skolan kring föräldrastöd.

Kartläggning/välfärdsanalys

Vi6- samarbetet har fungerat bra. Samarbetet i samverkansteamet på taktiskt nivå har givit synergieffekter; gruppens prestigelösa öppenhet har gjort att teamet delat med sig av kunskaper, information och lärt av varandra och om varandras verksamheter.

Uppdraget att genomföra en kartläggning/välfärdsanalys var inte nog tydligt formulerat. För processledaren som kom in sent i projektet hade det varit bra med en tydligare och mer konkret beskrivning av uppdraget. Även delar av samverkansteamet hade frågor om mandat och uppdrag när arbetet startade på nytt efter uppehållet.

Analysarbetet påverkades av att teammedlemmar inte hade möjlighet att delta vid möten. Det uppstod frågor om vad som var möjligt att genomföra när få hade möjlighet att delta. Det blev svårare att kunna ta del av samverkansteamets synpunkter i analysen och vid beslutsfattande. Teamet kunde inte nå sin fulla potential.

Inom ramen för projektet har det skapats början till en organisation för att följa barn och ungas utveckling i Luleå, på strategisk och taktisk nivå.

Utrustning och lokalisering

Det är svårt med lokaler i Luleå kommun. För FöräldraSupporten har det inneburit att projektet delvis gått till spillo i väntan på en lokal, något som varit till nackdel för öppnandet av mottagningen för föräldrar. Hade

mottagningen kunnat öppna tidigare så hade fler föräldrar hunnit komma till mottagningen och underlaget till utvärdering hade blivit större. Mer tid hade också funnits till att både prova och hinna utvärdera nya sätt nå föräldrar. För att förkorta väntetiden på lokal är ett förslag att ha en gemensam "bank" där kommunens lediga lokaler beskrivs.

Det saknas en organisation för projektutvärdering i Luleå kommun. En sådan skulle underlätta och spara tid för projekt i kommunen samt kanske även för kommunens löpande verksamheter.

Det är bra att det funnits en mall för projektrapporten, men mallen var svår att använda trots att det fanns instruktioner inför varje rubrik. Analysdelar fanns under flera rubriker, samt även som en huvudrubrik. En del av huvudrubrikerna var svåra att använda. Vi föreslår att kommunen använder tydligare rubriker till exempel; sammanfattning, inledning, bakgrund, osv.

Informationsspridning

När det gäller FöräldraSupporten har projektledaren under projektets gång regelbundet rapporterat till styrgruppen hur arbetet förflutit. Informationen har spridits till skolan och socialtjänsten både via styrgruppens medlemmar och men också via kommunens intranät där nyheter och erbjudanden från mottagningen publicerats av projektledaren. Personalen vid mottagningen har också tagit initiativ till möten med ett antal samverkanspartners inom kommunen och landstinget för att sprida information om mottagningens verksamhet. En informationsfilm togs fram och distribuerades till kommunens f-6 skolor inför föräldramöten. Syftet var att nå många föräldrar.

Mottagningen har också haft båda förvaltningarnas kommunikatörer till hjälp vilket varit bra men har ibland inneburit fördröjningar då mottagningen fått vänta på kommunikatörernas hjälp.

I arbetet med kartläggning/välfärdsanalys hade respektive förvaltningsrepresentant i uppdrag att återföra information till sin förvaltning. Man beslutade också att sprida information via kommunens intranät. Workshopen innebar ytterligare informationsspridning av analysarbetet i kommunen. Projektledaren har löpande rapporterat till Vi6 styrgrupp.

Avslutningsvis vill nuvarande projektledare och processledare, som båda tillträtt under projektets gång, lyfta fram att förändringar under projektet inneburit att det blivit svårt att ge en fullständig beskrivning av projektförloppet, och delvis även metod och arbetssätt i projektet Tidiga insatser i samverkan, skola- socialtjänst.

Projektets och ledningens upplevda kvalitet

FöräldraSupporten

Sammanställningen är citat från de svar som inkommit från delar av FöräldraSupportens styrgrupp:

Fungerade bra - att rekommendera:

- Att projektet hade en tydlig projektbeskrivning redan från början som också angav förväntat resultat och hur projektet skulle följas upp löpande och så småningom hur det skulle utvärderas.
- Projektets vetenskapliga ansats.
- Kompetenta projektledare som har arbetat systematiskt utifrån projektbeskrivningens intentioner; först Maria E och sedan Eva-Lena.
- En känd och tydlig projektorganisation (uppdragsgivare, styrgrupp, projektledare, samverkansteam osv).

Fungerade mindre bra - bör förbättras till nästa projekt:

- Vissa samordningsbrister till följd av byten av chefer och deltagare i styrgrupp osv – kan undvikas i kommande och liknande projekt genom att projektbeskrivningen tar höjd för och beskriver strategier för hur detta kan undvikas eller hur det pareras om det uppstår.

Kartläggning/välfärdsanalys

Sammanställningen är citat från de svar som inkommit från delar av Vi6 styrgrupp.

Måluppfyllelse: Styrgruppen har uppfattat att FöräldraSupporten har bra måluppfyllelse och att det är en efterfrågad insats. När det gäller delen Välfärdsanalys har brister synliggjorts, men de har ännu inte medfört ändrat arbetssätt i samverkan. Vi6 samverkan, är en början eller ett bra försök till att ta sig an programarbetet, som kräver andra forum för samarbete för att lyckas uppnå helhetsperspektivet. För att samarbetet ska fortsätta utvecklas behövs ett tydligt uppdrag med tydliga avgränsningar samt mål och tillhörande indikatorer, så att mätningar kan göras gällande resultat och effekter.

Återkoppling: Styrgruppen tycker att återkopplingen fungerat bra med återkoppling till styrgrupp och BUN/SOC genom gemensamma AU.

Projektets genomförande: Projektet har stärkt samverkan mellan socialförvaltningen och barn och utbildningsförvaltningen då förvaltningarna har haft det här projektet gemensamt. Samarbetet har bidragit till information om varandras olika verksamheter, vilket i sin tur bidrar till bättre sammanhangsbeskrivningar i olika frågor. Vidare till en ökad förståelse för kommunens gemensamma arbete.

Vad fungerade bra – att rekommendera: Att en projektledare anställdes. Tidiga insatser var väl beskrivet vad vi ville åstadkomma redan i projektdirektivet och det gav också resultat.

Vad fungerade mindre bra-bör förbättras till nästa projekt?

Vad vi ville se för konkreta förändringar/resultat framgick inte lika tydligt gällande välfärdsanalysen och därmed är inte utfallet det.

2016-09-23

Tillägg till slutrapport "Tidiga insatser i samverkan, skola och socialtjänst"

- **Vad säger utvärderingen av FöräldraSupporten, positiva och negativa erfarenheter? Hur tas dessa tillvara efter projektidens slut?**

Syftet med utvärderingen var att ta reda på om Föräldrasupporten bidragit till att stärka föräldraförmågan hos föräldrar med barn som utmanar och om kunskaperna finns kvar en tid efter att kontakten avslutats.

Utvärderingen visar att föräldrarna som svarat på enkäten samt deltagit i intervjuer är mycket nöjda med kontakten med Föräldrasupporten och kan beskriva det stöd de fått. Föräldrar uppger att de fått nya kunskaper om hur de kan bemöta sina barn och hantera konfliktfyllda situationer. Utvärderingen visar också att personalens bemötande, flexibilitet och tydlighet har haft stor betydelse för föräldrarnas upplevelse av att ha fått ett gott stöd. Några föräldrar (pappor) har i utvärderingen efterfrågat manlig personal.

Vidare framgår att informationsspridning är av stor vikt. Den grupp av föräldrar som Föräldrasupporten riktat sig till kan vara svår att nå. Skolan har en central roll när det gäller att förmedla information till föräldrar. Utvärderingen beskriver att det är viktigt att det finns en central organisation som stöder verksamheten och att det finns ett kontinuerligt och systematiskt arbete med marknadsföring och kommunikation.

Utvärderingen visar att Föräldrasupporten nått föräldrar över hela kommunen och med stor spridning i föräldrarnas bakgrund avseende socioekonomi, dock få föräldrar med utländsk bakgrund och få föräldrar med egna funktionsnedsättningar, vilket är ett förbättringsområde.

- **Vad har följeforskningen betytt för projektet och dess resultat?**

Personalen på FöräldraSupporten har upplevt följeforskningen som mycket positiv. Följeforskningen har hjälpt personalen att aktivt hålla fokus på mål och arbetssätt. Det har varit positivt med reflektioner och frågor från en utomstående både avseende måluppfyllelse men också kring arbetsprocessen. Det har också varit givande med regelbunden återkoppling kring information som kommit fram om verksamheten i

enkätsvar och intervjuer. Reflekterande frågor och regelbunden återkoppling har hjälpt personalen att hålla sig aktiva och öppna för justeringar i arbetssätt och metoder under projektets gång. Följeforskningen har upplevts som en form av kvalitetssäkring och absolut varit till stöd för projektets höga måluppfyllelse.

- **Hur säkerställs och implementeras de positiva resultaten från projektet?**

Tidigt på hösten 2015 väcktes tankarna om att, utifrån följeforskningens delrapporter, permanenta Föräldrasupportens verksamhet (del a, i projektet).

Luleå kommuns vilja att utveckla en öppen och modern socialtjänst där tidiga erbjudandeinsatser ska finnas låg till grund för planeringen att permanenta verksamheten. Föräldrasupportens beprövade metoder och erfarenheter samt evidensbaserade föräldrautbildningar, som stärker föräldrakompetensen, i kombination med deras inbjudande bemötande och lättillgänglighet var det som avgjorde.

En viktig faktor för att lyckas med implementeringen var att kunna erbjuda de anställda i projektet fortsatt anställning då de är bärare av metoder och förhållningssätt. De finns nu, tillsammans med övrig personal som arbetar med främjande och förebyggande verksamhet för barn och unga, i den nya Föräldrasupporten. Den utökade gruppen kommer att tillämpa det arbets- och förhållningssätt som varit framgångsrikt i projektet för att även erbjuda föräldrar till barn i hela åldersspannet 0-20 år denna service. Erbjudandet gäller inte enbart föräldrar till "barn som utmanar" genom att vara utagerande, utan även de som på andra sätt upplever utmaningar i föräldraskapet.

Föräldrastödsplanen som fastställts under projekttiden beskriver ett flertal mål för att utveckla föräldrastödet i Luleå, bl.a. annat att utveckla former för att nå och stötta föräldrar med utländsk bakgrund och föräldrar med egna funktionsnedsättningar, grupper som Föräldrasupporten inte nått under projekttiden. Föräldrastödsplanen beskriver även det fortsatta samarbetet mellan socialtjänsten och skolan. Till exempel samverkar man för att öka tillgängligheten för föräldrar genom att samlokalisera skolans öppna möteplats för barn och föräldrar med socialtjänstens öppenvård för barn och unga samt nya Föräldrasupporten.